

Congo goudkoorts in een land zonder staat

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

EDUCATIECEL: Bart Demedts,
Claire Bracke en Eddy Maes
BELEIDSDIENST: Els Hertogen
ZUIDCEL: Marleen Vos
4DE PIJLER: Jacques Mevis en
Valentien Goethals

CONCEPT EN REALISATIE:
Metronoom, Antwerpen

FOTO VOORPAGINA:
reuters

DRUK:
Druk In De Weer, Gent

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:
Bogdan Vanden Berghe
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel

REDACTIE:
Pagina 11
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
Tel. 02 536 11 16
Fax 02 536 19 02
e-mail pagina11@11.be
www.11.be

NATIONAAL SECRETARIAAT:
11.11.11
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
Tel. 02 536 11 11
Fax 02 536 19 10

PROVINCIALE SECRETARIATEN:
11.11.11 ANTWERPEN
Patriottenstraat 27, 2600 Berchem
Tel. 03 281 06 62
Fax 03 281 06 89
e-mail antwerpen@11.be

11.11.11 LIMBURG
Pastorijstraat 40, bus 7,
3530 Houthalen-Helchteren
Tel. 011 87 14 80
Fax 011 85 14 93
e-mail limburg@11.be

11.11.11 OOST-VLAANDEREN
Dok Noord 5, 9000 Gent
Tel. 09 233 02 03
Fax 09 233 94 84
e-mail oost-vlaanderen@11.be

11.11.11 VLAAMS-BRABANT/BRUSSEL
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
Tel. 02 536 11 53 of 02 536 11 33
Fax 02 536 19 01
e-mail brabant@11.be

11.11.11 WEST-VLAANDEREN
Hugo Verrieststraat 22, 8800 Roeselare
Tel. 051 24 06 13
Fax 051 24 08 39
e-mail west-vlaanderen@11.be

Overname van (delen van) artikelen
is toegestaan, mits bronvermelding.

Fietslamp

Ik was weer eens als enige met de auto naar de comitévergadering gekomen. Behoorlijk gênant. En mijn excuses waren te flauw om mee uit te pakken. Zedig zwijgen, een nieuwe fietslamp kopen en volgende keer beter, dacht ik.

De fietslamp heb ik intussen. Een zaklampje dat in een klem op mijn stuur klikt, voor amper 5 euro. Rommel uit China, zal je denken. China is juist, rommel niet. Een stevige aluminium behuizing, negen ledlampjes, schokvrij en waterdicht. In mijn scoutstijd liep ik een zwak op voor zaklampen. Zoiets als suikerziekte, je kan er mee leven maar je raakt er niet vanaf. Ik weet dus waar ik het over heb: het is een

oerdegelijke zaklamp. Deze lamp zal de realisatie van de 0,7% en van de Millenniumdoelstellingen nog meemaken. En het 50-jarig bestaan van het comité Gent-Zuid, als ik dan nog op mijn fiets raak. Je houdt het niet voor mogelijk, helemaal uit China voor 5 euro. Trek daar de grondstoffen, het transport, de winsten van de fabrikant, de importeur en de winkelier van af en je zit onder nul. Hebben die Chinese jongens en meisjes betaald om dit te mogen assembleren? Wellicht wel. Met bloed, zweet en tranen.

Toch willen twee logo's op de verpakking mij wijsmaken dat alles in orde is met deze lamp. 'Der Grüne Punkt' laat uitschijnen dat ik milieubewust gekocht heb. Google weet mij te vertellen dat, als ik de verpakking ergens in Duitsland ga inleveren, die niet zomaar in een verbrandingsoven vliegt. Een geruststellende gedachte. Maar meer heeft 'Der Grüne Punkt' niet te betekenen. En dan die alomtegenwoordige CE: Conformité Européenne. Mijn lamp voldoet aan de Europese regels. Als door de magnetische straling van die fietslamp mijn pacemaker van slag raakt en ik met een hartritmestoornis onder mijn eigen wielen beland, dan kan ik de importeur aansprakelijk stellen. Dat zeggen die Europese regels. Ook een geruststellende gedachte. Europa waakt over de veiligheid en de koopkracht van zijn consumenten. Want daar zijn die regels voor opgesteld: bedrijven moeten de beste kwaliteit leveren tegen de laagste kostprijs.

Concurrentiekracht en consumentenvertrouwen zijn heilig. Over arbeidsomstandigheden geen woord. Dankzij de CE heb ik kwaliteit gekregen voor geen geld. Maar als consument permiteer ik mij toch enig wantrouwen.

BART DEMEDTS

Niet te missen in deze Pagina 11

• **Congolese partners**
vechten tegen corruptie. p. 8

• **Welke pijler? De 4de pijler** p. 12

• **Verbeter de wereld met een broodje!** p. 14

Microkrediet, maxiresultaat

Meer menselijke waardigheid in ontwikkelingslanden, daar tekent Alterfin voor.

De coöperatieve vennootschap investeert in 63 microkredietinstellingen en verenigingen van fairtradeproducenten in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. Die geven op hun beurt

krediet aan tienduizenden kleine boeren en ondernemers.

Directeur Hugo Couderé legt uit.

Hoe kan microfinanciering armoede helpen bestrijden?

Hugo Couderé. In ontwikkelingslanden werken de meeste mensen in de informele economie. Ze bouwen zelf een economische activiteit uit, als boer bijvoorbeeld, of als kleine ondernemer. Voor de ontwikkeling van hun activiteiten hebben ze financiële middelen nodig, maar die zijn vaak niet voorhanden. Bij de klassieke financiële instellingen – als die er al zijn – krijgen ze meestal geen lening. Via instellingen die microkredieten verschaffen, krijgen ze wél toegang tot die broodnodige middelen, in de vorm van een (micro)krediet dat tussen de 50 en de 500 euro ligt. Met dat geld kunnen kleine ondernemers een activiteit opstarten of verder uitbouwen. Maar de vraag naar krediet is groter dan het aanbod. Alterfin probeert als oplossing kapitaal te mobiliseren in het Noorden en dit te investeren in de microkredietinstellingen.

Veel kleine boeren kunnen niet leven van hun perceel grond. Door met het ontvangen krediet bijvoorbeeld een winkeltje op te starten, kunnen ze hun inkomsten opkrikken.

Hoe speelde Alterfin het in huidige economisch klimaat klaar om een dividend van 4% uit te keren?

Hugo. Alterfin heeft tot nu toe inderdaad geen schade geleden door de financiële crisis. Onze aandelen zijn niet beursgenoteerd, maar de belangrijkste reden is dat onze aandeelhouders sociale impact hoger inschatten dan hoge winsten. We nemen dus ook geen onnodige risico's. De motivatie is natuurlijk niet voor alle 1273 investeerders dezelfde, maar

Hugo Couderé: "Onze aandeelhouders zijn op zoek naar een sociaal relevante, ethische belegging, niet naar recordwinsten."

FOTO HUGO COUDERÉ

over het algemeen zijn ze op zoek naar een sociaal relevante en ethische belegging, eerder dan naar recordwinsten. Het is ook niet onze bedoeling om gigantische winsten te boeken. Wat wij proberen te realiseren, is het behoud van de reële waarde van het geld dat mensen in Alterfin investeren. Je moet zo'n dividend zien als een vergoeding voor het waardeverlies door de inflatie. Als je ziet dat die in 2008 gemiddeld 4,5% bedroeg, ligt ons dividend van 4% daar zelfs nog lichtjes onder.

Alterfin financiert ook fairtradeproducenten.

Hugo. In totaal investeert Alterfin in 27 Latijns-Amerikaanse fairdegroepen die koffie, cacao, wijn, honing of bananen verbouwen. Als individu kan je fair trade dus op twee manieren steunen. Je kan fairtrade producten kopen, maar je kan fairtrade ook aan de basis ondersteunen, via Alterfin. Door fair trade structureel te financieren maken we de cirkel rond. We promoten fair trade ook door mee te doen aan FairTrade@Work in mei, en wonnen een award voor onze actie. Maar het Zuiden moet de uiteindelijke winnaar worden, dat is wat echt telt.

• www.alterfin.be

CLAIRE BRACKE

Werkgevers moeten **KLEUR BEKENNEN**

FOTO THIERRY DE COSTER

Placemats en petitiekaarten tijdens de schafttijd in een bedrijf. Tussen 1 en 21 mei was dit geen rariteit. ACV, Wereldsolidariteit, ABVV, ACLVB en fos-socialistische solidariteit voerden in die periode de campagne Waardig Werk op de bedrijfsvloer. Omdat werkgevers zich zouden engageren om wereldwijd de arbeidsnormen te respecteren.

Daarom had de delegatie een standje opgezet met producten van Oxfam-Wereldwinkels en met de fairtrade producten die bij Carrefour in de rekken staan." De vakbondsafgevaardigden werkten ook met de petitiekaart en een tweehonderdtal klanten tekende de petitie.

Bij Lunch Garden, dat net naast Carrefour ligt, voerden de vakbondsafgevaardigden ook actie. Ze deelden de placemats uit aan hun klanten. "Dat ging heel spontaan", vertelt Kris Michiels. "De voorbereidende vergadering voor Carrefour ging bij de burens van Lunch Garden door. Toen de afgevaardigden daar van de actie hoorden, sloten ze zich spontaan aan."

1,8 miljard

Meer dan de helft van de actieve wereldbevolking, zo'n 1,8 miljard mensen, heeft een job zonder contract of enige sociale zekerheid. Tegen 2020 zou dit aandeel kunnen oplopen tot tweederden. Dat voorspelt de OESO, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling. www.oecd.org

IN HET ZUIDEN, MAAR OOK HIER

In Oost-Vlaanderen startte de voorjaarscampagne Waardig Werk in de Carrefour van Oostakker. Niet toevallig bij Carrefour, want de petitiekaart van de actie legt juist de nadruk op de vrijheid van vereniging, wereldwijd. Dit principe was volgens de vakbonden geschonden toen Carrefour vorig jaar deurwaarders naar de piketten stuurde. Een standpunt dat ondertussen door de rechtbank is bijgetreden. "De syndicale delegatie koos ervoor om de actie naar de klanten te richten", verduidelijkt Kris Michiels, vormingswerker van ABVV-Oost-Vlaanderen. "We vroegen ook aan de winkelketen en de klanten om meer plaats te maken voor fairtrade producten."

LANGE ADEM

De vakbonden blijven er ook na 21 mei voor ijveren dat werkgevers kleur bekennen en een bindende gedragscode ondertekenen. Via het sociale overleg willen ze een engagement van de werkgever voor respect voor de fundamentele arbeidsnormen zowel in het eigen bedrijf als bij dochterondernemingen en toeleveranciers.

Niet alle werkgevers staan weigerachtig tegenover zo'n gedragscode. Sommige multinationals gaan zelfs verder en ondertekenen een Internationale Kaderovereenkomst (IKO). Die legt de minimale arbeidsnormen vast voor alle werknemers van het bedrijf, waar ook ter wereld. Umicore ondertekende zo'n overeenkomst.

BOVEN: Bij het bedrijf Byttebier-Michels uit Vichte kregen de werknemers tijdens de schafttijd van Waardig Werk een half uur extra pauze om te proeven van de wereldwinkelproducten. FOTO HERMAN BYTTEBIER

ONDER: De petitiekaart was het centrale instrument tijdens de voorjaarscampagne van Waardig Werk, zoals hier aan Carrefour in Oostakker. Klanten en de werknemers ondertekenden de eis van vrijheid van vereniging wereldwijd. FOTO SVEN VAN TAPPEN

Maar ook kleinere bedrijven zoals Byttebier-Michels in Vichte staan positief tegenover waardig werk. Het bedrijf, dat een zeventigtal werknemers telt, produceert onder meer badstoffen met het fairtradelabel.

“De bedrijfsleider wou deelnemen aan FairTrade@Work van Max Havelaar, en zo kwam ik met hem in contact”,

legt Lieven Vandendriessche uit. Hij is regio-propagandist van het ACV en ondersteunt de campagne Waardig Werk in de regio Waregem. “Op 7 mei ging er in de refter een werklunch door met de placemat en de petitiekaartjes. Tegelijk konden

de werknemers de producten van Oxfam-Wereldwinkels proeven. Ze kregen daarvoor een half uur extra middag-pauze. En aan de ingang stond de postertentoonstelling over waardig werk opgesteld.”

11.11.11 blijft erop hameren

In het najaar neemt 11.11.11 opnieuw het voortouw in de campagne Waardig Werk. We eisen bindende regels, zodat werknemers waar ook ter wereld respect kunnen afdwingen voor de fundamentele arbeidsrechten.

Naar de wetstraat

De slogan voor 2009 luidt: ‘Werknemers zijn geen gereedschap. Daar blijven we op hameren.’ Dat doen we onder andere door politici te wijzen op hun verantwoordelijkheid. Bedrijven mogen hun werknemers, waar ook ter wereld, niet uithuiten. Daar staan we op.

Daarom moet de Wetstraat maar eens uit haar pijp komen en de nodige initiatieven nemen. Wetten die de bedrijven regels opleggen én maatregelen die ervoor zorgen dat we de toepassing ervan kunnen controleren.

Nagels met koppen

Om onze politici een duwtje in de rug te geven, werken we met een petitie. Niet zomaar een petitie, natuurlijk. Hamers en nagels zullen de boventoon voeren tijdens activiteiten en acties op markten, in winkelstraten of aan stations.

Je zal ook virtueel mee kunnen timmeren aan een wettelijk kader voor correcte arbeidsomstandigheden door de webpetitie online te tekenen. We werken ook dit jaar samen met onze Franstalige collega's van CNCD-11.11.11. En uiteraard ook met de partners binnen Waardig Werk: Wereldsolidariteit, fos-socialistische solidariteit, Oxfam-Solidariteit en de drie vakbonden.

De reacties waren positief, en dat in de textielsector die sterk geplaagd wordt door delokalisatie. “Het is immers in het voordeel van de werknemers dat de syndicale rechten overal gerespecteerd worden. Dan kan men de werknemers niet tegen elkaar uitspelen”, merkt Lieven Vandendriessche nog op.

EDDY MAES

• www.waardigwerk.be

Er zit muziek in Waardig Werk!

Oxfam-Solidariteit trekt met de campagne Waardig Werk naar de festivals.

Je kan er:

- de petitie tekenen

- je laten fotograferen aan een gigantisch gereedschapsrek waar je aan den lijve ondervindt wat het is om een stuk gereedschap te zijn
- de campagnesticker opkleven

Het campagneteam strijkt neer op Rock Werchter, Dour, Lasemo, de Gentse Feesten, Stinks, Esperanzah, Folk Dranouter en les Fêtes de Wallonie.

Mogelijkheden genoeg om tussen twee optredens in duidelijk te maken dat je vindt dat werknemers geen gereedschap zijn.

→ www.oxfamsol.be/werk

Wat doet 11.11.11 in CONGO?

FOTO'S MARLEEN VOS

De Democratische Republiek Congo kwam het voorbije jaar vaak in het nieuws. Helaas kampt het land en haar inwoners ook met problemen die minder aandacht krijgen. 11.11.11 ondersteunt er een tiental partnerorganisaties, die daar hun tanden in zetten.

WERKEN IN EEN LAND ZONDER STAAT

Boeren krijgen hun oogsten niet op de markt of in de steden bij gebrek aan transport- en opslaginfrastructuur. Ouders moeten leraars betalen om hun kinderen naar school te laten gaan. De helft van de kinderen blijft noodgedwongen thuis.

Wetten worden niet toegepast, gecontroleerd of gesanctioneerd. De Congolese staat is opvallend afwezig. In deze context is de rol van lokale ngo's nog belangrijker dan in andere landen. Ze vervullen een essentiële rol in het organiseren van de bevolking, in het vertolken van haar problemen, in het opkomen voor haar belangen. Ze hebben

met andere woorden een zeer grote rol te spelen in de samenleving. Anderzijds zijn deze organisaties heel kwetsbaar. De opleiding van het personeel is vaak gebrekkig, internationale organisaties kopen betergeschoold personeel weg met hogere salarissen. De middelen zijn dus gering, maar de noden groot.

De Congolese partners van 11.11.11 werken rond de thema's

- Natuurlijke rijkdommen
- Klimaat
- Democratisering en participatie
- Officiële ontwikkelingssamenwerking

De partners zijn doorgaans een coalitie of een koepel, en telkens stevig gelinkt aan één van de 11.11.11-beleidsthema's. Hun werk is nodig, want op de staat kan de Congolese bevolking niet rekenen.

GOUD en DIAMANT blinken niet voor iedereen

Congo is een ontwikkelingsland. Negentig procent van de bevolking is arm tot zeer arm. En toch is Congo potentieel één van de rijkste landen ter wereld. In de ondergrond zitten grote voorraden koper en kobalt, goud en diamant, coltan en uranium. Slechts een zeer kleine minderheid wordt rijk van de ontginning en verkoop van deze ertsen. Daar willen de Congolese partnerorganisaties verandering in brengen.

EEN ONAFHANKELIJKE VAKBOND

Gécamines was lang het staatsmijnbedrijf van de mijnprovincie Katanga. Het bedrijf ging aan slecht bestuur ten onder en werd onder druk van de Wereldbank geprivatiseerd. Privébedrijven konden een bod doen om delen van het mijnimperium van Gécamines in handen te krijgen. De multinationale bedrijven sloten zeer lucratieve contracten af. De Congolese elites en buitenlandse bedrijven deden op die manier bijzonder goede zaken, maar voor de Congolese overheid en haar bevolking bleef er bedroevend weinig over. Bovendien vlogen duizenden mensen de straat op bij de ontmanteling van het staatsbedrijf, zonder enige vorm van compensatie of pensioen.

Omdat de bestaande vakbonden vaak gepolitiseerd en gecorrumpeerd waren, richtte Jean Pierre Muteba, voormalig kaderlid bij Gécamines, in 2000 de onafhankelijke vakbond NDS – of Nouvelle Dynamique Syndicale – op. NDS wil in de provincie Katanga voor stabiele en formele tewerkstelling in de mijnsector zorgen, zodat mijnwerkers tegen behoorlijke lonen en in veilige omstandigheden kunnen werken.

Rijkdommen als goud en koper moeten meer ten goede komen aan de bevolking en aan de

ontwikkeling van het land, via een striktere regelgeving en een duurzaam beheer. Ten slotte ijvert NDS ook voor een betere sociale zekerheid, een hol begrip in het Congo van vandaag.

In 2001 organiseerde Jean Pierre Muteba grote protestmarsen in de drie grote mijnsteden Lubumbashi, Kolwezi en Likasi. De betogers wilden de mijncontracten, die in duistere omstandigheden tot stand waren gekomen, doen herzien. Onder druk van de Congolese bevolking en de internationale gemeenschap heeft de regering ruim zestig mijncontracten opnieuw opengesteld voor onderhandelingen.

ONGESCHOOLD EN ONDERVOED

De grootste groep mijnwerkers zijn nog steeds de 'artisanale creuseurs': mannen, vrouwen en kinderen die met een simpele schop ertsen opdelven in erbarmelijke, zeer onveilige omstandigheden. Deze mensen laten hun landbouwactiviteiten vaak voor wat ze zijn, in de hoop sneller vooruit te komen in het leven door het delven van kostbare ertsen. Het is een ware goudkoorts die hele gezinnen de mijnen indrijft. De gevolgen zijn vreselijk. Ouders halen hun kinderen van school om mee de mijnen in te gaan, ondervoeding is schering en inslag.

Hele gezinnen delven, met vaak niets anders dan een simpele schop, kostbare ertsen in de mijnen in Katanga. De omstandigheden zijn erbarmelijk, bescherming zo goed als onbestaande. Dikwijls brengen vrouwen uit naburige dorpen de mijnwerkers iets te eten.

Dankzij de eigen landbouwactiviteiten kwamen de meeste mensen vroeger geen voedsel tekort. Als de opbrengst van de mijn nu tegenvalt, de opkopers niet voldoende betalen of de grondstoffenprijzen zakken, zitten de creuseurs zonder inkomen en dus zonder voedsel. Er is geen enkele vorm van bescherming voor deze informele arbeiders. Veel werk aan de winkel dus voor een vakbond als NDS.

CORRUPTIE INDIJKEN

Een ander prangend probleem is de corruptie. Die is in de mijnsector alomtegenwoordig. Volgens een voorzichtige berekening van de Wereldbank loopt de Congolese overheid jaarlijks zo'n 175 miljoen dollar mis. Een budget waarmee in Congo heel wat kan gebeuren op vlak van gezondheidszorg of onderwijs. Om die praktijken een halt toe te roepen, stapte Congo mee in het internationaal transparantieproces IETI, dat uitgaat van o.a. de Wereldbank en Europese donorlanden. Samen met 11.11.11 volgt NDS dit anti-corruptieproces op de voet. Ze vinden dat bedrijven moeten oplijsten hoeveel taken ze aan de overheid betalen. En de overheid moet kunnen bewijzen hoeveel taken ze ontving, en hoe ze die middelen aanwendde. Jean Pierre Muteba volgt het proces van dichtbij en ziet er mee op toe dat noch de overheid, noch de bedrijven zich eraan onttrekken. Maar er zit weinig schot in de zaak. Enkele Congolese beleidsvoerders in de hoofdstad steken stokken in de wielen en vertragen het uitbrengen van studies en rapporten. Om de zaak niet te laten stilvallen wil NDS op provinciaal niveau klaarheid helpen scheppen in de mijninkomsten in Katanga. Begin juni zette NDS een bijeenkomst op poten van mijnbedrijven, overheid en lokale organisaties. Ze bekeken samen hoe ze corruptie bij de verhandeling van natuurlijke rijkdommen in de provincie tegen kunnen gaan.

 • www.ndsrdc.cd

RECHTS: De bevolking van Kinshasa komt op voor haar rechten. Via actiekernen proberen de inwoners te wegen op het beleid van hun wijk of straat.

WERELDERFGOED bedreigd

Na het Amazonewoud is het Congolese het tweede grootste regenwoud ter wereld. Het woud kent een enorme biodiversiteit en draagt bij tot het klimaat evenwicht op onze planeet. Helaas vormt houtkap ook in Congo een grote bedreiging.

BIODIVERSITEIT IN HET GEDRANG

Het Congolese regenwoud is geklasseerd als werelderfgoed en herbergt zeldzame diersoorten als bonobo's en woudolifanten. Het gigantisch uitgestrekte bos haalt bovendien CO₂ uit de lucht, waardoor de aarde niet nog sneller opwarmt. Maar internationale houtkapbedrijven en illegale houtkappers vreten aan het bosbestand. Congolese milieuorganisaties maken zich daar terecht zorgen

over. Er bestaat een verbod op het toekennen van nieuwe houtkapvergunningen, maar er is niemand die dit controleert. Eén controleur per provincie die hooguit over een motorfiets beschikt, daar raak je niet ver mee in een land waar de provincies zo groot zijn als onze Europese staten.

CONCESSIES PALMEN LANDBOUWGROND IN

Niet alleen het klimaat en de biodiversiteit worden bedreigd door de expansieve houtkap. Ook voor de lokale bevolking is de impact groot. Velen verdienen de kost als kleine boeren, met het verbouwen van gewassen als maïs en maniok. Zij leven dus van het regenwoud. Doordat de grote houtkapbedrijven steeds meer grond in concessie krijgen, krimpt het gebied waarop de boeren hun activiteiten kunnen uitoefenen zienderogen. En minder grond betekent minder inkomsten. Conflicten tussen de lokale boeren en de houtkapbedrijven zijn dan ook geen rareiteit.

Eind 2009 vindt in Kopenhagen de klimaatop plaats. De wereldleiders zullen er bekijken of Congo een financiële compensatie kan krijgen voor het intact houden van het regenwoud. Wat er dan met die extra middelen moet gebeuren, is iets waarover de Congolese bevolking een vinger in de pap wil. Joseph Bobia, coördinator van RRN, zal samen met Jean Pierre De Leener, 11.11.11-beleidsmedewerker klimaat, standpunten voorbereiden die ze in Kopenhagen zullen presenteren.

Doorgedreven houtkap bedreigt het waardevolle Congolese regenwoud en haar bewoners. Het Réseau Ressources Naturelles groepeerde organisaties die het woud willen beschermen.

LABELSYSTEEM VOOR HOUTKAP

De Congolese partnerorganisaties van 11.11.11 willen het regenwoud behouden en de rechten van haar bewoners beschermen. Ze hebben zich gegroepeerd in een netwerk, het Réseau Ressources Naturelles of RRN. Het RRN dringt er op aan dat het verbod op houtkap blijft gelden, zolang er geen nationaal plan is uitgetekend dat bepaalt

welke stukken regenwoud beschermd gebied worden en waar voorwaardelijke houtkap mogelijk is. Het netwerk staat erop dat de lokale bevolking, waaronder een groot deel van de Congolese Pygmeeën, betrokken is bij het uittekenen van dit bestemmingsplan. De bewoners leven al sinds mensenheugenis in het regenwoud en willen dus iets in de pap te brokken hebben bij het uitstip-

pelen van de toekomst van hun land. Het RRN ijvert onder andere voor een labelsysteem voor de hout-handel. Als houtleveranciers met labels te kennen geven in welke omstandigheden het hout gekapt is, kunnen consumenten kiezen voor legaal en gecontroleerd gekapt hout. Zo helpen ze het Congolees regenwoud in stand houden.

DEMOCRATIE van onderuit

Het autoritaire Mobuturegime, de recente burgeroorlog en de extreme armoede hebben er voor gezorgd dat er nauwelijks sprake is van een democratische cultuur in Congo. Jarenlang waren de lokale besturen blind voor de dagelijkse problemen van de gewone man in Kinshasa. Recic Kinshasa, al 15 jaar partner van 11.11.11, wil iets doen aan dat gebrek aan inspraak.

SOLIDE NETWERK

Problemen genoeg in Kinshasa. Er is nauwelijks openbaar vervoer, de staat van de wegen is lametabel, er is geen riolering, geen vuilophalendienst en slechts een gebrekkige gezondheidszorg. De criminaliteit weelt dan weer tierig, de politie en ambtenaren zijn vaak corrupt en de werkloosheid hoog. De bevolking wil een eind zien komen aan de extreme armoede, het verstoken zijn van democratische inspraak en de schending van de meest essentiële mensenrechten. Ze is dus zeer sterk vragende partij voor de evolutie naar een echte

democratie. Een aantal organisaties geven aanzet tot een vorm van democratie die vanuit de basis groeit. Recic Kinshasa, of voluit Réseau d'Education Civique au Congo, is een netwerk van organisaties die de lokale bevolking inspraak wil geven in het beleid van hun wijk of hun gemeente. Het is één van de meest solide en geëngageerde organisaties op het gebied van basisdemocratie in Congo. Recic Kinshasa helpt 24 organisaties in 15 deelgemeenten van de hoofdstad om met hun lokaal bestuur in overleg te gaan en het ter verantwoording te roepen.

CONGOLESE ACTIECOMITÉS

Recic structureerde de deelname van de lokale bevolking aan het beleid door 150 actiekernen op te richten in de verschillende volkswijken van Kinshasa. De actiekernen zijn lokale comités van actieve vrijwilligers, die de verantwoordelijkheid opnemen om mee het lokaal beleid van hun 'quartier' te bepalen en op te volgen. Aangezien het vaak gaat om vrouwen en mannen die de schoolbanken nauwelijks gezien hebben, is er nood aan een goede omkadering en vorming. Recic leert de vrijwilligers om de problemen waarmee ze

dagelijks geconfronteerd worden niet vanuit een louter individueel standpunt te vertolken, maar vanuit het belang van een hele straat of wijk. Ze leren hen om gesprekken met de lokale leiders goed voor te bereiden, voor ze in debat gaan. Recic heeft in het bijzonder oog voor de deelname van vrouwen en jongeren aan deze actie-comités. In totaal bereikt Recic Kinshasa in deze miljoenenstad zo'n 200.000 mensen, waarvan 50% vrouwen.

ONTWIKKELINGS- HULP onder de loep

Voor haar begroting is Congo voor de helft afhankelijk van buitenlandse hulp. De ontwikkelingshulp van de Wereldbank, de Europese Unie of zelfs België maakt dus een groot deel uit van het nationale budget. Maar wat gebeurt er met dat geld? Hoe stuurt buitenlandse hulp het beleid van de Congolese overheid? Partnerorganisatie CNONGD verzet op het terrein van ontwikkelingssamenwerking veel nuttig werk.

De Congolese koepel van ontwikkelingsorganisaties CNONGD telt 560 lidorganisaties, verspreid over het hele land. Goed bestuur en minder corruptie zijn enkele van haar prioriteiten.

ONDERZOEK TER PLAATSE

Samen met CNONGD en de andere Congolese partners neemt 11.11.11 de buitenlandse ontwikkelingshulp onder de loep, om na te gaan in welke mate die hulp bijdraagt aan de armoedebestrijding en aan het halen van de Millenniumdoelstellingen. CNONGD is de Congolese koepel van ontwikkelingsorganisaties, en telt 560 lidorganisaties, verspreid over een land zo uitgestrekt als West-Europa. Er zijn afdelingen in alle elf Congolese provincies. Als spreekbuis van de

civiele samenleving volgt de CNONGD de nationale ontwikkelingsprogramma's, de ontwikkelingen rond handel en EPA's, verkiezingen en democratisering, landbouw en rurale ontwikkeling. Een hele boterham dus.

Tot voor kort hielden 11.11.11 en haar partners het Belgisch ontwikkelingsbeleid vanuit het kantoor in Brussel tegen het licht. In 2010 stellen 11.11.11 en haar partners een rapport voor dat vertrekt vanuit onderzoek ter plaatse. De vaststellingen op het terrein zullen de 11.11.11-cam-

pagne en het politieke werk in België versterken en geloofwaardiger maken. Bovendien zal de politieke impact van de partners ter plaatse vergroten. Een win-winsituatie.

GOED BESTUUR

CNONGD draagt goed bestuur hoog in het vaandel. Ze eist een beter bestuur en minder corruptie bij de politieke leiders van het land – en terecht. Ze wil de belangen van de bevolking zien primeren. Daarom hecht ze ook in haar eigen werking, en die van hun leden, veel belang aan een behoorlijk beleid en aan interne democratie. De CNONGD beschikt niet over een uitgebreide beleids- of campagnedienst. De koepel heeft een paar inhoudelijke medewerkers die voor een veelheid aan thema's verantwoordelijk zijn, die lobbyen en het netwerk van 560 organisaties draaiende houden.

MARLEEN VOS

Rigo Gene is één van de drie stafmedewerkers van de CNONGD. Hij bezoekt alle provincies regelmatig en geeft er vormingssessies. Over hoe je als lokale ngo het lokale beleid kritisch kan volgen, bijvoorbeeld. Of over de Millenniumdoelstellingen, en wat die precies zijn. Rigo speelt ook een hoofdrol in de samenwerking met 11.11.11 in het kader van de gemeenschappelijke campagne rond de Millenniumdoelstellingen. Hij brengt alle betrokken organisaties maandelijks samen in het 'comité de pilotage' dat de activiteiten van de campagne voorbereidt en coördineert.

INHAALBEWEGING

bij Belgische ontwikkelings-samenwerking

In 2008 gaf de federale overheid 1,65 miljard euro uit aan ontwikkelingssamenwerking. Een stijging ten opzichte van 2007, die in de lijn van de verwachtingen ligt. Maar 2010 komt met rasse schreden dichterbij, en dus ook de deadline die de Belgische overheid zichzelf oplegde. **11.11.11 houdt de vinger aan de pols.**

OPGEBLAZEN

Volgens het groeipad dat België enkele jaren geleden bij wet vastlegde, moest het budget voor ontwikkelingssamenwerking in 2008 0,5% van het bruto nationaal inkomen (bni) bedragen, om tegen 2010 op 0,7% uit te komen. In haar jaarrapport over het Belgische Ontwikkelingsbeleid stelt 11.11.11 vast dat minister voor Ontwikkelingssamenwerking Charles Michel die 0,5% bijna haalt, met 0,47% van het bni. Een stijging ten opzichte van de 0,43% in 2007. De cijfers worden weliswaar opgeblazen met allerlei uitgaven die niet echt als ontwikkelingshulp gelden, zoals schuldkijscheldingen, kosten voor de opvang van asielzoekers in België en kosten voor buitenlandse studenten. Toch blijft er nog 1,49 miljard euro 'echte' hulp over, en dat is het hoogste bedrag ooit. De reële hulpinspanning van België komt dus op 0,43% van het bni, een duidelijke vooruitgang ten opzichte van de 0,37% in de jaren daarvoor. Maar de huidige trend in veel EU-lidstaten drukt het optimisme. Landen als Ierland, Italië, Duitsland en Frankrijk zwakken hun hulpbelofes af als gevolg van de financiële crisis. In deze context zal het ook voor de Belgische regering een enorme uitdaging zijn om in 2010 haar belofte hard te maken.

INCOHERENT BELEID

Naast een stijging van middelen vraagt 11.11.11 in haar jaarrapport ook een coherenter overheidsbeleid. Een ontwikkelingsbeleid is een zaak van de volledige regering en van alle overheden. Succesvolle ontwikkeling bereik je immers niet met hulp alleen. Dag in, dag

uit neemt de Belgische regering beleidsbeslissingen die een impact hebben op ontwikkelingslanden. In de praktijk zien we dat de inspanningen op het vlak van ontwikkelingssamenwerking vaak teniet gedaan worden door beslissingen in andere beleidsdomeinen, zoals handel, landbouw, klimaat, defensie en financiën. Een coherenter beleid kan dergelijke toestanden in de toekomst vermijden.

INSPANNINGEN DREIGEN ONGEDAAN GEMAAKT

De huidige financiële crisis maakt pijnlijk duidelijk wat de gevolgen kunnen zijn van incoherent beleid. Enerzijds besteedt België al jarenlang geld aan ontwikkelingshulp. Dat zou de economie van ontwikkelingslanden sterker moeten maken. Tegelijkertijd leek België niet erg gehaast om haar status van belastingparadijs aan te pakken en lieten we de banken op een volledig ontransparante manier hun gang gaan. Allemaal factoren die de crisis in de hand werkten en die nu een groot deel van de hulpinspanningen ongedaan dreigen te maken. 11.11.11 vraagt dan ook een duidelijk politiek engagement van de gehele Belgische regering: het voeren van een coherent ontwikkelingsbeleid.

ELS HERTOGEN

Het volledige jaarrapport vind je op

• www.11.be/jaarrapport2008

CARTOON ARNOU FIERENS

Protest tijdens Londense G20-top

Ongeveer 35.000 mensen uit verschillende landen namen op 28 maart deel aan de manifestatie in de Britse hoofdstad Londen. Er liepen ook enkele honderden Belgische demonstranten mee, waaronder delegaties van de vakbonden en ngo's. Ook 11.11.11 was goed vertegenwoordigd. Met de betoging wilden de manifestanten hun eisen en verwachtingen tegenover de G20-top kracht bijzetten: een financiële sector die zich aan strikte regels houdt en ontwikkeling stimuleert.

FOTO GREET DE PRINS

HANDEN uit de MOUWEN voor het Zuiden

Particuliere initiatieven die het Zuiden op een eigen manier willen steunen, schieten als paddenstoelen uit de grond. Sinds januari kan iedereen die zich inzet voor zo'n eigen project, terecht bij het nieuwe 4de pijlersteunpunt. Dit gezamenlijk initiatief van 11.11.11 en de Vlaamse overheid ondersteunt de vrijwilligers achter de vele particuliere initiatieven rond ontwikkelingssamenwerking in Vlaanderen.

BOVEN: Sammy gaf een jaar lang les aan straatkinderen in Guatemala City. Terug in België richtte hij de vzw Esperanza op, om zo de plaatselijke projecten te blijven steunen. FOTO ESPERANZA VZW

Na een jaar vrijwilligerswerk in sloppenwijken in Centraal-Amerika, besloten Sammy en zijn vrienden om er de plaatselijke projecten te blijven steunen. En Mohamed richtte een boerencoöperatie op in een dorp in zijn thuisland Marokko, waardoor de lokale economie herleefde. In Vlaanderen zijn er naar schatting minstens 1.200 dergelijke initiatieven aan de slag. Dat wil zeggen dat 30.000 tot 60.000 Vlamingen met een eigen project de handen uit de mouwen steken

voor het Zuiden. Jaarlijks zouden deze 4de pijlerinitiatieven in Vlaanderen 47 à 68 miljoen euro inzamelen. Evenveel dus als de ngo's.

DE 4DE PIJLER: C'EST QUOI?

De 4de pijler is een verzamelnaam voor alle ontwikkelingsinitiatieven die ondernomen worden naast die van de overheid (1ste pijler), de internationale organisaties (2de pijler) en de ngo's zoals 11.11.11 (3de pijler). De 4de pijler omvat individuele initiatieven in het Zuiden, maar ook initiatieven van bedrijven, scholen, verenigingen en migrantenorganisaties die zich inzetten voor projecten in hun thuisland. De laatste jaren zijn deze initiatieven steeds nadrukkelijker aanwezig. Ze bereiken een heel breed publiek dat zich aangesproken voelt door de concrete, menselijke verhalen en door de tastbare band met hun projecten. De 4de pijlerinitiatieven organiseren zich in netwerken en vzw's, gebruiken de nieuwe media op een creatieve manier en verkennen nieuwe vormen van fondsenwerving. In de gemeenten zitten de 4de pijlerinitiatieven ook vaak mee aan tafel in de gemeentelijke raden voor ontwikkelingssamenwerking (GROS). Hun frisse aanpak en kritische blik kunnen zeker een inspiratiebron zijn waar de traditionele ngo-groepen veel van kunnen leren. Met het in januari opgerichte 4de pijlersteunpunt wil 11.11.11 al deze initiatieven de waardering en de ondersteuning bieden die ze verdienen. Ngo's hebben

altijd al opgeroepen om solidair te zijn met het Zuiden. De bloei van de 4de pijler is het bewijs dat die oproep niet in dovemansoren is gevallen.

MEER DAN GOEIE BEDOELINGEN

"Toch zijn er nog veel vragen", vertellen Valentien Goethals en Jacques Mevis, begeleiders van het 4de pijlersteunpunt. "Traditionele ngo's zijn niet altijd overtuigd van de meerwaarde van deze nieuwe initiatieven. Zorgen ze niet voor een hopeloze versnippering van de hulp aan het Zuiden? Zijn ze te verzoenen met een structurele kijk op ontwikkelingssamenwerking? Goede bedoelingen zijn bewonderenswaardig, maar niet toereikend om elke inspanning voor het Zuiden even waardevol te maken. Maar elk project heeft zijn eigen aanpak en ambities. En constant duiken er initiatieven op die verrassen met hun scherpe visie en vernieuwende aanpak." Elk project maakt bovendien een groeiproces door. Het 4de pijlersteunpunt wil hen begeleiden in dat proces. Er is ook ruimte voor een kritische dialoog over doeltreffende ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast wil het steunpunt 4de pijlerprojecten met elkaar in contact brengen, zodat ze ervaringen en expertise kunnen uitwisselen. De uitdaging bestaat erin om bruggen te bouwen tussen alle partijen die bekommerd zijn om een kwalitatieve en doel-

De 4de pijler online

Een website vormt de draaischijf van het nieuwe 4de pijlersteunpunt. Meer dan 250 organisaties registreerden zich al. Via de website kunnen ze met elkaar in contact komen, informatie uitwisselen en opzoeken, zoekertjes plaatsen en recente nieuwtjes checken. Bij de helpdesk kan je terecht met specifieke vragen. De begeleiders van het steunpunt gaan dan graag op zoek naar de juiste informatie. Het steunpunt wil daarnaast aangepaste vorming aanbieden, ontmoetingen organiseren en de dialoog stimuleren tussen 4de pijlerinitiatieven en de andere spelers rond ontwikkelingssamenwerking. Wil je als vrijwilliger aan de slag in het Zuiden, maar weet je niet hoe je dit het beste aanpakt? Ben je benieuwd hoe andere initiatieven hun werking aanpakken? Eén adres!

• www.4depijler.be

Valentien Goethals – valentien.goethals@11.be
Jacques Mevis – jacques.mevis@11.be

treffende ontwikkelingssamenwerking. "Want als we streven naar een sterke en brede Noord-Zuidbeweging in Vlaanderen, is samenwerken ongetwijfeld de boodschap. Onze gedrevenheid voor het Zuiden en onze verantwoordiging over het onrecht in de wereld brengt ons samen", aldus Jacques en Valentien.

CLAIRE BRACKE

Imane

"De ontwikkeling van het thuisland ligt elke migrant nauw aan het hart", vertelt Mohamed Bouziani, voorzitter van Imane (Initiatief Marokkaanse Netwerken). "Maar de hulp die van de Marokkaanse gemeenschap uitgaat, blijft vaak steken op een persoonlijk niveau. Daardoor verandert er ter plaatse weinig. Met vzw Imane willen we die hulp naar een hoger niveau tillen. Zeven jaar geleden kochten we grond in het dorp Beni Daoud in Noord-Oost-Marokko. Met eigen middelen richtten we er een boerencoöperatie op van imkers en olijftelers. Met een heel beperkt budget slaagden we er zo in om 75 boerenfamilies economisch onafhankelijk te maken. En bij die economische heropleving heeft het hele dorp baat. Zo vond de overheid het plots wél interessant om het dorp van elektriciteit en water te voorzien. We bouwden in Beni Daoud ook een medisch steunpunt en financieren er alfabetisering voor ongeschoolde vrouwen. Ons model werkt en vereist vrij weinig middelen. Daarom willen we andere Marokkaanse groepen graag op weg helpen.

We zoeken daarnaast naar bondgenootschappen met ngo's. Zo bekijkt Oxfam-Wereldwinkels momenteel of ze onze honing of olijven op de markt kan brengen."

Esperanza

Sammy Auwerx richtte in 2006 met een paar vrienden de vzw Esperanza op. "We hadden met een achttal vrijwilligers een jaar in de sloppenwijken van Guatemala City gewoond. We gaven er bijles aan de (straat)kinderen uit de wijk. Bij onze terugkeer besloten we om Esperanza op te richten, om zo UPAVIM te steunen. UPAVIM is een Guatemalteekse organisatie die iets wil doen aan de bijna uitzichtloze situatie in een sloppenwijk. Dankzij onze sponsors en acties kunnen wij hun werking ondersteunen. Bewoners van de sloppenwijken kunnen zo goedkoper naar de dokter en de apotheek, krijgen extra schoolgerief en materiaal voor soja- en broodproductie ... Maar onze steun gaat vooral naar studiebeurzen. We zijn ervan overtuigd dat onderwijs een cruciale rol speelt bij het verbreken van de vicieuze cirkel van armoede en geweld.

We zijn afkomstig uit heel Vlaanderen, waardoor we altijd veel mensen bereiken via onze benefietacties. Er kruipt veel tijd in Esperanza, en nog veel meer energie, maar het is het allemaal waard als we de dankbaarheid van de mensen voelen. Twee meisjes die dankzij ons naar school konden, werden dat jaar verkozen tot beste leerling van de school. Een onvergetelijk moment."

Een broodje NOORD-ZUID

Een gezellige bende, die Leuvense Noord-Zuidstudenten. Voor de tweede keer verzorgden ze in het Stadspark een vrolijke 'Picknick met Jam'. Geen confituur, wel een uitnodiging om je met een muziekinstrument te installeren in het park voor een namiddag samen jammen. We pakten ons picknickdekentje in en genoten mee van een mandje vol fairtradelekkers.

Pieter Stillaert: "Twee jaar geleden richtte ik de Leuvense Noord-Zuidstudenten op. Intussen zijn we al met een vijftigtal studenten. Met de verschillende werkgroepen rond landen en activiteiten organiseren we tijdens het jaar tal van evenementen. Maar de picknick is toch iets speciaals. En voor het tweede jaar op rij zijn onze picknickpakketten helemaal uitverkocht."

Özhan Zurel: "Ik heb nogal een groot verantwoordelijkheidsgevoel. Behalve in de picknickgroep, zit ik ook in de werkgroep India. Anderen sensibiliseren is onze manier om iets te doen aan de ongelijkheid in de wereld. Mijn nonkel, die bakker is, leverde het brood voor onze picknick. Het zal in de familie zitten (lacht)."

Erika Roberechts: "Met het promoteam gingen we 's avonds zingen in de Leuvense fakbars. Niet iets wat ik normaalgezien zou doen, maar voor de Noord-Zuidstudenten doe ik graag een effort."

Tine Belmans: "Samen met Annelien ben ik trekker van de picknickwerkgroep. Organiseren zit me in het bloed: vergaderen, broodjes bestellen, beleg en drank regelen ... Maar de dag zelf ga ik met mijn fototoestel aan de slag. Dit moet gedocumenteerd worden, hé!"

Simon Englebert: "Een creatieve wereldverbeteraar, dat ben ik (lacht). Zo heb ik meegewerkt aan het ontwerp van de affiche, de aankleding van de fuif, en ook het spandoek is van mijn hand. Het is tof als je je talent kan gebruiken voor iets nuttigs."

Jole De Corte: "Wie 'promoteam' zegt, denkt: een filmpje maken, affiches ophangen, flyeren ... Maar als je luid zingend met een bakfiets door Leuven rijdt, hebben de mensen het ook gehoord, hoor (lacht). Tot in de aula's toe!"

Annelien Vanneste: "Tine en ik waren verantwoordelijk voor de organisatie van de picknick. Eerlijk gezegd had ik het werk een

beetje onderschat (lacht, terwijl ze aan de lopende band broodjes met kokosconfituur smeert)."

Majd Khalifeh: "Ik ben zelf uit het Midden-

Oosten afkomstig en zit dus ook in de werkgroep Palestina. Voor de picknick steek ik overal wel een handje bij. Fysieke krachten moeten er ook zijn!"

Caroline Schroyen: "Vorig jaar

lokte het mooie weer me naar de picknick, en zo belandde ik zelf bij de Noord-Zuidstudenten.

Vandaag is het maar frisjes, en toch is het rijtje schuiven voor een picknickpakket.

Een geslaagde dag dus, al valt het jammen momenteel nog wat tegen. Misschien moet ik met mijn gitaar de boel in gang trekken."

• www.n-z-studenten.be

FEEST IN 'T PARK Op 27 juni 2009 viert Feest in 't Park haar twintigjarig bestaan. De Zuiderse sfeer in het Minnewaterpark zal ook tijdens deze jubileumeditie niet ontbreken. Op de Zuiderse markt kom je heel wat te weten over interculturaliteit en eerlijke handel, kan je Zuiderse spulletjes kopen en van een overheerlijke wereldkeuken proeven. Optredens en dans-, muziek- en creatieve workshops zorgen voor een actieve, gevarieerde dag. 's Avonds zetten o.a. Leki en Cafe con Leche het park in vuur en vlam.

www.feestintpark.be

WERELDKAMP Het Wereldkamp van Broederlijk Delen is al meer dan twintig jaar dé ontmoetingsplaats voor jongeren tussen 16 en 25 die vinden dat de wereld vaak vierkant draait. Op dit tentenkamp verdiepen honderden jongeren zich een week lang in het themaland, om van gedachten te wisselen en samen te ontdekken hoe zij hun steentje kunnen bijdragen. Dit jaar draait het Wereldkamp rond Bolivia, het land van fanfares, bolhoeden, cocoblades en Evo Morales. Onder het motto 'Het klimaat verandert, ook in Bolivia' leren de Bolivianen ons wat de klimaatchaos écht betekent. Geef je leven een duurzame schwing van 6 tot 11 juli in de Hoge Rielen in Lichtaart.

www.kabaal.be

WERELDFEEST BOKRIJK Op zondag 30 augustus 2009 gaat in het provinciaal domein van Bokrijk het tweejaarlijks Wereldfeest weer door. Het Wereldplein en de evenementenweide staan in het teken van wonen en werken in het Zuiden. Midden in het groen kan je met het hele gezin genieten van optredens, straattheater, workshops en een wereldbazaar.

wereldfeest@limburg.be

OXFAM TRAILWALKER Tijdens het weekend van 29 en 30 augustus kan je vanuit Eupen deelnemen aan de Oxfam Trailwalker. Het concept? Teams van 4 personen wandelen 100 km in maximum 30 uur, dwars door de Hoge Venen. Elk team engageert zich om minstens € 1500 in te zamelen ten voordele van Oxfam-Solidariteit. De geschiedenis van deze tocht gaat 25 jaar terug en kent ook in o.a. Australië en China veel succes. In België is de Trailwalker aan haar tweede editie toe. Voor solidaire stappers met veel team spirit!

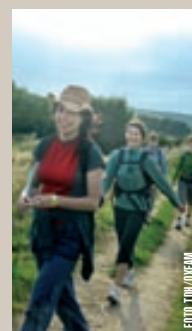
www.oxfamtrailwalker.be

TOEKOMSTCONGRES Meer dan 250 vrijwilligers en beroepskrachten werkten op 21 maart aan sterke besluiten voor de toekomst van de Noord-Zuidbeweging. Op basis van amendementen van lidorganisaties en lokale groepen bogen zes 'werven' zich over evenveel cruciale werkerterreinen als politiek, sterkere communicatie

en de partnerrelatie met het Zuiden. De deelnemers kwamen goed voorbereid, wat leidde tot stevige inhoudelijke discussies. De deelnemers verwachten nu dat de congresbesluiten hun effect zullen hebben op de werking van de Noord-Zuidbeweging.

www.11.be/toekomstcongres

BIJEN houden jongeren in het dorp

Veel boeren in Zuid-Chili hebben aan hun inkomsten uit vee- of aardappelteelt niet genoeg. In Valdivia ontdekten ze de bijenteelt als een welkome nevenactiviteit. De honing bezorgt hen een appeltje voor de dorst.

FOTO GEPA FAIR HANDELSHAUSS

NIEUWE PARTNER

Apicoop is een coöperatie van ruim honderd bijenkwekers in Valdivia, Zuid-Chili. Ze stelt de plaatselijke boeren in staat om, via de verkoop van zelfgeteelde honing, hun karige loon te spekken. Apicoop ontvangt sinds 2009 financiering van het Belgische Alterfin. Daarnaast is de coöperatieve ook een partner van Oxfam-Wereldwinkels, die de boeren een eerlijke prijs voor hun honing geeft.

WEINIG MOGELIJKHEDEN

In vele Zuid-Chileense dorpen is van vooruitgang niet veel sprake. Vaak is er geen elektriciteit en is zelfs basisonderwijs niet verzekerd. Jongeren verlaten hun dorp om in de steden werk te zoeken. Families op het platteland halen hun inkomsten voornamelijk uit veeteelt en landbouw, maar dat brengt niet erg veel op. Ook in de streek van Valdivia is dit het geval. Reeds in 1982 werden landbouwprogramma's opgezet om de inkomsten van de kleine boeren te verhogen. Honingteelt bleek daarbij zo succesvol, dat het programma in 1997 uitgroeide tot de zelfstandige coöperatie Apicoop. De bijenteelt betekent een stevig extraatje – soms tot 40% van het totale inkomen – voor de meer dan 100 aangesloten imkers en hun families. Apicoop verkoopt 20% van de honingproductie in Chili zelf, de overige 80% gaat naar de buitenlandse fairtrademarkt. De organisatie is daarmee de vierde grootste exporteur van honing in Chili.

EEN STEVIG EXTRAATJE

Leden van Apicoop krijgen elk tien bijenkorven en -kolonies, waarmee ze aan de slag kunnen. De coöperatieve zorgt voor de verwerking van de honing. De boeren moeten dus zelf niet investeren in speciale machines. Daarnaast begeleiden experts de nieuwbakken imkers de eerste drie jaar gratis. Na zeven jaar betalen de boeren de gemaakte kosten terug, in de vorm van honing en bijenwas. Op deze manier ontwikkelt Apicoop zich gestaag. Toch zijn er uitdagingen genoeg. Belangrijke aandachtspunten zijn de steeds strengere internationale kwaliteitseisen, de constante dreiging van bijenziektes en de afhankelijkheid van de bijenteelt. Om die afhankelijkheid te doorbreken, begon Apicoop onlangs met de teelt van blauwe bessen. Bij een magere honing-oogst kunnen de boeren dus op de bessenverkoop terugvallen.

CLAIRE BRACKE

- www.alterfin.be
- www.oww.be/apicoop